

Salassa pidettävä (Julkl 24.1 § 15. kohta)

TILINTARKASTUSPÖYTÄKIRJA

Tampereen kaupungin tilikauden 1.1. - 31.12.2022 tilintarkastajana esitämme kuntalain 123 §:n tarkoittamana tilintarkastuspöytäkirjana kaupunginhallitukselle tiedoksi ja toimenpiteitä varten seuraavaa:

Tampereen kaupungin sisäisen tarkastuksen tarkastuksissa on tullut ilmi merkittäviä ja pitkään jatkuneita Liikuntapalveluiden toimintaan liittyviä virheellisiä toimintatapoja ja sisäisen valvonnan puutteita, joiden seurauksena tilintarkastuskertomus tilivuodelta 2022 on mukautettu.

Kaupungin hallinnon lain ja valtuuston päätösten mukaisuus

Kaupungin hallintoa ei ole kaikilta osin hoidettu lain ja valtuuston päätösten mukaisesti. Tilintarkastuskertomuksessa emme puolla vastuuvapautta liikunta- ja nuorisajohtajalle.

Kaupunginvaltuuston vahvistama hallintosääntö sisältää säännökset päätöksentekovallostasta ja sen delegoinnista. Tilintarkastuskertomuksessa muistutuksena esitämme, että liikunta- ja nuorisajohtaja on ylittänyt toimivaltansa myöntäessään kaupungin henkilöstölle, luottamushenkilöille ja ulkopuolisille henkilöille liikuntapalveluiden vapaakortteja ajanjaksolle 1.12.2021-31.5.2025. Vapaakorteista ei ole tehty viranhaltijapäätöstä, eikä näin ollen ole dokumentoitu perusteita vapaakorteille.

Kaupunginhallituksen hyväksymä Tampereen kaupungin hyvä hallinto- ja johtamistapa ja sisäinen valvonta -dokumentin (25.11.2019, §501) mukaan kaupunkikonsernin henkilöstöön kuuluva tai luottamushenkilö ei saa antaa, hyväksyä tai vastaanottaa minkäänlaista epätavallista etuutta, vaan kaikki tällaiset tarjoukset on ilmoitettava kunkin yksikön johdolle tai sisäiseen tarkastukseen. Myönnettyjen vapaakorttien osalta ei ole huolehdittu mahdollisista veroihin liittyvistä seuraamuksista.

Liikuntapalveluiden myöntämät vapaakortit on lakkautettu helmikuussa 2023.

Kaupungin tulee varmistaa, että vastaavia laajamittaisia vapaakortti- tai vastaavia järjestelyjä ei ole muissa kaupungin yksiköissä ja mikäli näitä havaitaan, tulee niistä luopua viivytyksettä. Kaupungin tulee selvittää, mihin korjaaviin toimenpiteisiin sen tulee mahdollisesti ryhtyä muun muassa verotuksen osalta.

Kaupungin sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Kaupungin liikuntapalveluiden sisäisessä valvonnassa on havaittu merkittäviä ja pitkään jatkuneita puutteita. Tilintarkastuskertomuksessa emme puolla liikuntapalveluiden sisäisen valvonnan järjestämisen ja toimeenpanon valvonnan laiminlyöntien vuoksi vastuuvapautta liikunta- ja nuorisajohtajalle, sivistyspalveluiden palvelualueen johtajalle, emmekä sivistys- ja kulttuurilautakunnalle.

Muistutuksena tilintarkastuskertomuksessa esitämme, että liikuntapalveluissa sisäisen valvonnan järjestämisessä sekä esimiesvalvonnassa on ollut merkittäviä puutteita hankintojen valvonnassa, sopimusten ajantasaisuuden seurannassa, osakeyhtiöille myönnettyjen projektiavustusten sekä liikuntapalveluiden vapaakorttien myöntämisen valvonnassa. Liikuntapalveluissa on havaittu säännösten vastaista toimintaa muun muassa hankintojen kilpailutuksia on laiminlyöty, osa sopimuksista ei täytä voimassa olevaa lainsäädäntöä ja projektiavustuksia on myönnetty osakeyhtiöille ilman asianmukaisia perusteita. Yhdestä jäähallista liikuntapalveluiden yksittäiset työntekijät ovat myyneet hallivuoroja eikä niistä ole tilitetty rahoja kaupungille.

Hankinnat

Jääkoneiden huoltojen hankinnasta ei ole tehty hankintapäätöstä eikä sopimusta. Huollot on hankittu 2019-2022 kilpailuttamatta yhdeltä toimittajalta. Liikuntapalvelut ei ole noudattanut useissa yksittäisissä hankinnoissa kaupungin ohjeita kilpailuttamisesta. Osa asiatarkestetuista ja hyväksytyistä ostolaskuista olivat tietosisällöltään puutteellisia.

Hankinnoista tulee tehdä asianmukaiset päätökset ja sopimukset. Hankinnat tulee kilpailuttaa kaupungin ohjeistuksen mukaisesti. Laskujen tulee sisältää riittävät tiedot, jotta ne on mahdollista täsmäyttää sopimukseen tarkastettaessa laskut.

Sopimusten ajantasaisuuden ja asianmukaisuuden valvonta

Liikuntapalveluiden ostopalvelu- ja avustussopimuksissa on epäselvyyksiä mm. osapuolten vastuissa ja velvoitteissa. Osa sopimuksista on hyvin vanhoja tai sopimusta on päivitetty aikaisempien sopimusten pohjalta. Sopiminen ei ole ollut läpinäkyvää eikä sopimusten ajantasaisuutta suhteessa voimassa oleviin lakeihin (mm. kirjanpitolaki, valtionavustuslaki, liikuntalaki, arvonnalisäverolaki) ole valvottu riittävällä tasolla. Lisäksi liikuntapalveluilla on vaihtokauppaan perustuvia sopimuksia, jotka on käsitelty nettoperiaatteella kirjanpidossa.

Liikuntapalveluiden sopimukset tulee käydä läpi ja varmistaa niiden asianmukaisuus ja luoda sellaiset valvontakontrollit, että sopimusten hallinnointi on valvottua ja läpinäkyvää.

Osakeyhtiöille myönnetyt projektiavustukset

Liikuntapalveluissa on myönnetty projektiavustuksia osakeyhtiöille, ilman, että päätöksistä käy ilmi perusteet myönnoille vähämerkityksellisenä ns. de minimis -tukena (komission asetus 1407/2013). Myöskään liikuntalain (390/2015 12§) mahdollisia perusteita ei ole päätöksissä mainittu. Hallintosäännön (16.8.2021) mukaan lautakunta päättää oman tehtäväalueensa osalta tukien ja avustusten myöntämisestä kaupunginhallituksen määrittämien periaatteiden mukaisesti (25.11.2019). Sen mukaan avustusta voidaan myöntää vain yleishyödylliseen toimintaan ja avustuksissa tulee huomioida valtiontukisääntely sekä myönnettävän avustuksen kilpailu- ja kauppavaikutukset. Viranhaltijapäätökset avustusten myönntästä on tehnyt liikunta- ja nuorisajohtaja. Vuoden 2022 osalta päätösvalta on perustunut sivistys- ja kulttuurilautakunnan päätösvalan siirtoon viranhaltijoille 14.6.2022 lautakunnan tekemällä päätöksellä. Päätöksen mukaan liikunta- ja nuorisajohtaja päättää toiminta-avustusten maksatusten toimeenpanosta Tampereen kaupungin avustustoiminnan yleisten periaatteiden mukaisesti. Sisäisen tarkastuksen tekemän selvityksen mukaan tämä delegointimalli on ollut käytössä jo useiden vuosien ajan. Sisäisen tarkastuksen saaman selvityksen mukaan tarkoitus on ollut delegoida päätöksentekovaltaa, joten yleishyödylliseen toimintaan liittyvien avustusten delegointipäätökset on korjattu vuonna 2023.

Osakeyhtiöille myönnettäville avustuksille tulee luoda ohjeistus huomioiden de minimis- ja liikuntalain säännökset sekä kartoittaa kaupunkitasolla myönnettävät vastaavat avustukset ja arvioida näiden yhteensopivuus valtiontukisäännösten kanssa. Huomioitavaa on, että sivistys- ja kulttuurilautakunnalla säilyy valvontavastuu delegoimissaan asioissa.

Liikuntapalveluiden vapaakortit

Sivistyspalveluiden palvelualueen johtaja eikä sivistys- ja kulttuurilautakunta ole valvoneet liikunta- ja nuorisajohtajaa hänen myöntäessään ilman toimivaltaa ja päätöstä tekemättä liikuntapalveluiden vapaakortteja noin 220 kappaletta.

Jäähallivurojen myynti

Sisäisessä tarkastuksessa paljastui, että yhden jäähallin jäävuoroja on varattu ohi kaupungin varausprosessin eikä saatuja rahoja ole tilitetty kaupungille. Sisäisen tarkastuksen mukaan toiminta on ollut säännöllistä ja jatkunut todennettavasti syksystä 2021 alkaen, mutta mahdollisesti tätä pidempäänkin vuoden 2000 -luvun alusta asti. Esimiesvalvonta on ollut riittämätöntä varojen valvonnan

osalta. Kaupunki on käynnistänyt työoikeudellisen käsittelyn työyhteisölle ja tehnyt tutkintapyyntöä poliisille asiaan liittyen.

Liikuntapaikkavuorot tulee varata varausprosessin kautta ja luoda valvontakontrollit sille, että kaikista vuoroista saadut tulot tulevat kaupungille.

Kuntalain 129 §

Helsingissä 18. huhtikuuta 2023

BDO Audiator Oy, tilintarkastusyhteisö

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Eeva Koivula', is positioned above the printed name.

Eeva Koivula
JHT, KHT

Jakelu: kaupunginhallitus
tarkastuslautakunta (tiedoksi)